

## ข้อสรุปของเวทีประชาธิปไตยประชาชน ว่าด้วยรัฐธรรมนูญกับระบบการปกครอง

การประชุมของเวทีประชาธิปไตยประชาชนเมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2550 ได้พิจารณาสาระของรัฐธรรมนูญฉบับประชาชนในเรื่องระบบการปกครอง : พรรคการเมือง รัฐสภา ระบบการเลือกตั้ง รัฐบาล คณะรัฐมนตรี องค์การอิสระ ระบบการปกครองท้องถิ่นและการกระจายอำนาจ และได้มีข้อสรุปดังนี้

### ว่าด้วยระบบการเมือง

1. ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง มีสิทธิที่จะลงคะแนนในเขตเลือกตั้งที่ตนอาศัยอยู่หรือทำงาน ไม่จำเป็นต้องใช้เขตเลือกตั้งตามทะเบียนบ้าน
2. คุณสมบัติของผู้ที่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้แทนของประชาชน เช่น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาหรือองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ต้องไม่กำหนดวุฒิการศึกษา
3. ยืนยันระบบรัฐสภาสองสภา คือ สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา
4. ยืนยัน สมาชิกวุฒิสภาต้องมาจากการเลือกตั้งทั้งหมด
5. ยืนยันให้คงสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรระบบบัญชีรายชื่อ
6. ควรมีมาตรการพิเศษที่ส่งเสริมผู้หญิงในการเข้าสู่การเลือกตั้งเป็นผู้แทนประชาชนในทุกระดับ
7. ยืนยันนายกรัฐมนตรีต้องมาจากการเลือกตั้ง - ผู้ร่วมประชุมบางส่วนให้คงไว้ตามเดิม (นายกรัฐมนตรีมาจากสส.) บางส่วนเสนอให้เลือกตั้งนายกรัฐมนตรีโดยตรงทำนองเดียวกับการเลือกตั้งผู้ว่ากทม. และยังมีข้อเสนออีกรูปแบบหนึ่งให้พรรคการเมืองที่ได้จำนวน สส.มากที่สุด เสนอชื่อที่นายกรัฐมนตรีเพื่อให้ประชาชนลงประชามติรับรองด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า 60% ของผู้ใช้สิทธิ
8. ผู้สมัคร ส.ส. ไม่จำเป็นต้องสังกัดพรรคการเมือง
9. รัฐธรรมนูญควรจำกัดระยะเวลาโดยรวมที่รัฐสภาใช้ในการพิจารณากฎหมาย เพราะที่ผ่านมา มีกฎหมายบางฉบับ เช่น ร่างพรบ.ป่าชุมชน (ซึ่งเป็นร่างของประชาชน) ค้างอยู่ในสภาเป็นระยะเวลาหลายปี
10. ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่มีต้นตอมาจากการเสนอร่างพระราชบัญญัติฉบับประชาชน รัฐสภาต้องแต่งตั้งให้ผู้แทนประชาชนที่เสนอกฎหมายนั้น ได้เข้าไปมีส่วนร่วมเป็นกรรมการในการพิจารณากฎหมายนั้นทุกขั้นตอน (ทั้งในขั้นตอนการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และกรรมการร่วมของทั้งสองสภา)
11. รัฐธรรมนูญต้องเปิดให้กระบวนการตรวจสอบฝ่ายบริหารโดยรัฐสภามีความคล่องตัว โดยลดจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่สามารถจะเสนอญัตติไม่ไว้วางใจทุกประเภทและลดจำนวนสมาชิกวุฒิสภาที่สามารถจะเสนอญัตติอภิปรายทั่วไป
12. รัฐธรรมนูญและกฎหมายว่าด้วยพรรคการเมืองต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถจัดตั้งและจดทะเบียนพรรคการเมืองได้โดยง่าย โดยไม่ต้องใช้ทุนมาก

### ว่าด้วยองค์กรอิสระ

1. ข้อบัญญัติว่าด้วยองค์กรอิสระ ให้รวมไว้เป็นหมวดหนึ่งในรัฐธรรมนูญโดยเฉพาะ
2. ให้เพิ่มอำนาจหน้าที่ขององค์กรอิสระส่วนที่ในปัจจุบันมีหน้าที่ค่อนข้างจำกัด เช่น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ให้เพิ่มอำนาจหน้าที่ในการฟ้องร้องการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อศาลรัฐธรรมนูญ ศาลปกครอง และศาลยุติธรรม สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ให้เพิ่มอำนาจหน้าที่ในการเสนอร่างกฎหมายหรือการแก้ไขกฎหมาย
3. ให้ปรับปรุงลักษณะและคุณสมบัติของผู้ที่จะดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการในองค์กรอิสระต่างๆ เพื่อเปิดโอกาสให้มือสมัครประกอบและที่มาที่หลากหลายมากขึ้น รวมทั้งให้มีกรรมการบางส่วนมาจากภาคประชาชน เพราะในปัจจุบันคุณสมบัติมักจะเน้นเฉพาะผู้เชี่ยวชาญและผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งเป็นข้าราชการระดับสูง ทำให้องค์กรอิสระส่วนใหญ่กลายเป็นที่รองรับแก่ข้าราชการเกษียณอายุ จึงขาดความหลากหลายในองค์ประกอบ ประสบการณ์และทัศนคติของกรรมการ และขาดพลังในการตรวจสอบหน่วยราชการต่าง ๆ
4. ให้ปรับปรุงกระบวนการสรรหาองค์กรอิสระต่าง ๆ ให้มีผู้แทนที่มาจากหลายภาคส่วนเข้าร่วมเป็นกรรมการสรรหา เช่น ให้มีผู้แทนที่เลือกจากนักวิชาการทั่วประเทศ (ไม่ใช่เฉพาะอธิการบดี) ผู้แทนที่เลือกมาจากวงการสื่อมวลชน ผู้แทนที่เลือกจากองค์กรภาคประชาชน ผู้แทนที่มาจากระบบยุติธรรม และผู้แทนพรรคการเมืองฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายค้านจำนวนเท่ากัน ทั้งนี้เพื่อป้องกันการแทรกแซงกระบวนการสรรหาจากกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ
5. ให้องค์กรอิสระ มีสำนักงานและบุคลากรของตัวเองที่แยกจากระบบราชการ และขึ้นโดยตรงต่อกรรมการหรือสมาชิกขององค์กรอิสระนั้นๆ

**ว่าด้วยการปกครองท้องถิ่นและกระจายอำนาจ**

1. ให้รัฐธรรมนูญส่งเสริมการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่นมากขึ้น
2. ให้องค์กรปกครองท้องถิ่นมีความเป็นอิสระในรูปแบบการเก็บภาษีและการบริหารรายได้จากภาษีของตน ให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่น
3. ให้องค์กรปกครองท้องถิ่นมีส่วนสำคัญในการวางแผนและกำหนดงบประมาณแผ่นดิน ไม่ใช่ให้หน่วยราชการในส่วนกลางกำหนดฝ่ายเดียว
4. ในการพิจารณาอนุมัติการดำเนินโครงการใดๆในท้องถิ่น ให้นโยบายและแผนพัฒนาท้องถิ่นมีความสำคัญเหนือกว่านโยบายและแผนพัฒนาประเทศโดยรวม
5. ในกรณีที่มีแผนการดำเนินโครงการหรือกิจการใดๆ ของภาครัฐหรือของภาคเอกชนที่อาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของชุมชนในท้องถิ่น ให้มีกระบวนการจัดประชาพิจารณ์ในระดับท้องถิ่นล่วงหน้าก่อนการพิจารณาอนุมัติโครงการ โดยการรับฟังข้อมูลและความเห็นจากทุกฝ่ายรวมทั้งพิจารณาข้อมูลและความเห็นของผู้ที่ได้อาจได้รับผลกระทบ
6. ให้สลายระบบขั้วอำนาจหลายขั้วและระบบผู้บริหารท้องถิ่นที่แต่งตั้งจากส่วนกลาง โดยให้ผู้บริหารท้องถิ่นทุกตำแหน่งมาจากการเลือกตั้งในท้องถิ่นนั้น (รวมถึงผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอ ในกรณีที่ยังคงตำแหน่งดังกล่าวไว้ต่อไป)
7. ควรมีมาตรการพิเศษที่ส่งเสริมผู้หญิงในการเข้าสู่การเลือกตั้งเป็นผู้แทนประชาชนในระดับท้องถิ่น
8. ให้มีรูปแบบการตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ประชาชนเข้าตรวจสอบและขอข้อมูลได้ง่าย การถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่นควรกระทำได้โดยคะแนนเสียงข้างมากของผู้มาลงคะแนนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง (ไม่ใช่สามในสี่ตามมาตรา 286 ของรัฐธรรมนูญปี 2540)
9. ให้ประชาชนในท้องถิ่นสามารถเสนอกฎหมายหรือข้อบัญญัติในระดับท้องถิ่นได้ง่ายกว่าที่ผ่านมา โดยเข้าชื่อกันในจำนวนที่เป็นไปได้สำหรับระดับท้องถิ่นแต่ละระดับ
10. กลไกการตรวจสอบองค์กรส่วนท้องถิ่น นอกจากการเข้าชื่อและตรวจสอบโดยประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งแล้ว ยังควรมีองค์กรอิสระและองค์กรภาคประชาชนในระดับท้องถิ่นทำหน้าที่ตรวจสอบด้วย

จอน อึ้งภากรณ์  
ผู้ประสานงานเวทีประชาธิปไตยประชาชน  
8 กุมภาพันธ์ 2550